

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ВТОР ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ РАДИО ФРАНЦИЈА И ДРУГИ против ФРАНЦИЈА

(Молба бр. 53984/00)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

30-ти март 2004 год.

Во случајот на Радио Франција и други против Франција,
Европскиот суд за човекови права (Вториот Оддел),
засадавајќи во Советот составен од :

- г. А. Б. БАКА, ПРЕТСЕДАТЕЛ
- г. Л. ЛУКАИДЕС,
- г. С. БИРСАН,
- г. К. ЈУНГВИЕРТ,
- г. М. УГРЕКХЕЛИДЗЕ,
- Г-ѓа А. МУЛАРОНИ, СУДИЈА
- г. П. ТРУХЕ, СУДИЈА АД НОС

разгледувајќи го истиот зад затворени врати на 23-ти септември 2003 год. и 9-ти март 2004 год.,,

ја донесе следната пресуда, усвоена на последниот споменат датум :

ПОСТАПКА

Предметот беше отворен врз основа на молбата (бр. 53984/00) против Република Франција поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи (во понатамошниот текст: „Конвенцијата“) од националниот радиодуфусер Радио Франција, друштво основано согласно француското право (во понатамошниот текст „Друштвото молител“), г. Мишел Бојон (во натамошниот текст „вториот молител“) и г. Бертран Галише (во понатамошниот текст „третиот молител“), и двајцата француски државјани, на 21-ви јули 1999 год.

Тројцата молители беа застапувани пред Судот од г. Б. Адер, адвокат во Париз, и г. А. Шезмартен, адвокат при Консеј д'Ета (*Државен совет, заб. прев.*) и Касациониот суд. Француската Влада (во понатамошниот текст „Владата“) беше застапувана од нивниот застапник, г. Р. Абрахам, директор за правни работи при Министерството за надворешни работи.

Молбата беше доделена на Вториот оддел од Судот (Правило 52 ст. 1 од Правилата на Судот). Во рамките на тој Оддел, Советот што требаше да го разгледува случајот (член 27 ст. 1 од Конвенцијата) беше составен како што предвидува Правилото 26 ст. 1. Г. Ј.П.Коста, судија избран од Франција, се повлече од заседавањето за случајот (Правило 28). Владата согласно тоа го именува г. П. Труше да заседава како судија *ad hoc* (член 27 ст. 2 од Конвенцијата и Правило 29 ст. 1).

Со одлуката од 23-ти септември 2003¹ год., Советот ја прогласи молбата за делумно дозволива.

Молителите и Владата, секој посебно, поднесоа приговори по главните точки на случајот (Правило 59 ст. 1).

---

1. *Белешка од Регистарот* : Извадоците од одлуката не се известени во ЕЦХР 3004-Х.

ФАКТИЧКА СОСТОЈБА

I. ОКОЛНОСТИТЕ НА СЛУЧАЈОТ

Друштвото молител има регистрирано седиште во Париз. Другите двајца молители се родени 1946 и 1957 година и живеат во Париз и Сен Клод.

Во своето издание бр. 1272 од 1-ви февруари 1997 год., неделниот магазин Л' Пуан (*Le Point*, заб. прев.) објавил „истрага“ со наслов „Виши: Околу случајот Папон“. Неколку страници се фокусираа на г. Мишел Жуно, под наслов „Откритија за периодот 1942-1943 год.: Мишел Жуно, заменик на градоначалникот Жак Ширак во Градскиот совет на Париз од 1977 год. до 1995 год., беше заменик префект во Питивиер во 1942 и 1943 год. Во тоа својство, тој бил одговорен за одржување на редот во два логори на смртта во таа област, Питивиер и Боун-ла-Роланд“. Статијата ги вклучуваше следните пасуси :

*„Треба да се каже дека на страна од сите политички обѕири, јавните службеници на Виши дадоа извонреден пример на ефикасна, обучена и чесна управа. Пофалницата за добро однесување доделена во 1981 год. не дојде од Морис Папон, кој сега е предаден на судот во Бордо Асиз за соучесништво во 'злосторства против човештвото'. Тие се точните зборови употребени во *Илузија на среќата (L'illusion du Bonheur)*, книга објавена ... од г. Мишел Жуно, заменик градоначалник кога Жак Ширак управуваше со Градскиот совет на Париз помеѓу 1977 и 1995 год., кој го знае тој предмет, бидејќи беше заменик префект во Питивиер, во *Областа* Лоаре, во 1942 и 1943 год. Во тоа својство вршел надзор над одржувањето ред во логорот во тој град, каде илјадници Евреи биле интернирани пред да бидат депортирани за Аушвиц. За разлика од*

Морис Папон, а има значајна разлика помеѓу двата случаи, тој не наредил за никого да биде уапсен, интерниран или пренесен во Дранси.

После војната, Мишел Жуно уживаше сјајна кариера во највисоките управни сфери на Франција пред да се сврти кон политиката. Требаше да стане член на Парламентот за Париз од 1958 до 1962 год., кога стапи на должност во ЦНИ која никогаш не ја напушти. Но, во Градскиот совет на Париз каде служеше како посредник од 1977 до 1989 год. го мина најдолгиот дел од својата кариера. Тој е поранешен МЕР (Member of the European Parliament, член на Европскиот парламент, *заб. прев.*) и од 1978 год. беше претседател на Европскиот дом во Париз.

Сè до денес, тој секогаш сметаше дека логорите во неговата област, Питивиер, и Боун-ла-Роланд што е на некои дваесет километри понатаму, не биле под негова контрола. Неговите главни должности биле да ги надгледува локалните области и да собира досиеја со *'општи и доверливи податоци'* за локалните достоинственици. Логорот Питивиер? *'не беше под моја надлежност. Никогаш не стагнав во него'*, рече за *магазинот Експрес (L' Express, заб. прев.)* во 1990 год.

Искрено одрекување кое е сепак неконзистентно со неколку документи што претходно не се објавени, а кои *Л' Пуан* успеа да ги набави. Документите што го разјаснуваат неговото поле на активност.

... Кога тој бил именуван за заменик префект во Питивиер на 9-ти јуни 1942 год. ... логорите во Питивиер и Боун-ла-Роланд, првобитно наменети за германските воени затвореници, веќе биле користени како логори за интернирани лица пред истите да бидат депортирани, од кои првите заминале на 8-ми мај 1942 год.

Мишел Жуно, кој требало да остане на функцијата точно една година, стапил на должност во Питивиер на 24-ти август 1942 год., што е помалку од еден месец пред заминувањето на 20-ти септември 1942 год., со нов транспорт еврејски депортанти.

На тој ден илјада притвореници уапсени во текот на претресите од куќа до куќа во регионот на Париз, вклучително 163 деца под 18-годишна

возраст, биле качени во транспортот бр. 35 и превезени за Аушвиц преку Дранси, логор на север од Париз.

Вечерта пред нивното заминување, Мишел Жуно го информирал префектот за својата загриженост околу одржувањето на редот. *'Со ова ве информирам дека што туку бев известен за пренесувањето на илјада Евреи од логорот Питивиер утре од 5 часот попладне па натаму од железничката станица Питивиер и дека сите жандарми од мојата област, освен по еден офицер по одред, поради тоа ќе треба да помагаат околу транспортот ... ! ...*

Два дена подоцна, на 22-ри септември, Жуно не го криел своето задоволство испраќајќи му го на префектот следниот извештај : *'Денот 20-ти септември 1942 год. одеше многу добро во мојата област Ограниченото присуство на полицијата планирано за попладнето на 20-ти септември не можеше да се развие ... бидејќи сите жандарми од областа, освен по еден офицер по одред, беа повикани за спроведувањето на еврејските притвореници од логорот Питивиер, за чие заминување јас бев известен однадеж на 19-ти септември во 3 часот попладне. Спроведувањето требаше да се одвива помеѓу 4 и 7 часот попладне од станицата Питивиер на крајот од булеварот на Републиката каде комунистите повикаа на ... жителите на Питивиер за да демонстрираат во 6.30 часот попладне, па јас бев загрижен дека може да се случи некој инцидент што би можел да го прекине мирното заминување. Но ништо од тоа не се случи и градот остана совршено мирен..'* ...

Потоа, во *'месечниот извештај'* напишан осум дена подоцна до неговите претпоставени, тој повторно обзирно ги минува настаните.

На 30-ти септември 1942 год. детално известува за ситуацијата во двата *'логори за интернирани лица'*, кој наслов му го дал на третиот став од својот извештај. *'Логорот Боун-ла-Роланд, што беше празен уште од крајот на август, беше исчистен'*, наведува Жуно. *'Условите таму се сега одлични. Двата транспорта на Евреите минаа и поминаа дваесет и четири часа таму пред да заминат за Дранси. Останаа*

само околу дваесет притвореници во логорот кои работат на одржувањето.'

Мишел Жуно продолжува : *'Логорот Питивиер беше населен од крајот на август од 1.800 интернирани Евреи од сите категории, француски и странски, мажи, жени и деца, некои уапсени во рациите во текот на август и декември 1941 год., други поради прекршување на прописите на окупациските сили (линија на демаркација, носење Давидова ѕвезда итн.). Сите тие, освен оние кои се во брак со Ариевци и неколку мајки на мали деца беа качени во возови спремни за Германија на 20-ти септември. Конечно последните интернирани го напуштија Питивиер вечерта на 24-ти и заминаа за Боун-ла-Роланд за да се расчисти логорот, што требаше да прими интернирани комунисти. Всушност овој последен еврејски транспорт мина само дваесет и четири часа во Боун пред да биде испратен за Дранси по наредба на окупаторските сили.*

Дранси беше последната станица во Франција пред да бидат депортирани за Германија до конечното решение : Нивното физичко уништување. ...

Читајќи ја оваа сува проза на еден јавен службеник, в.д. префектот на Лоаре, Жак Марти-Сан, го изразил своето задоволство во писмена форма. Тој бил задоволен со редот што преовладувал во текот на спроведувањето на депортантите, кои до тогаш биле напикани во колиби опкружени од бодликава жица и осветлувани со снопови светлина од стражарските кули.

Во еден интересен записник од 1-ви октомври 1942 год., друг документ што претходно не бил објавен, в.д. префектот го информирал шефот на првиот оддел од префектурата, кој бил одговорен за организација и надзор. *'Заменикот префект на Питивиер може да биде повикан на интервју за предметот на логорите во случај на итност и според мои изречни упатства. Во секој случај, во неговото својство на претставник на Владата во Питивиер, тој има право да го надгледува правилното функционирање на логорите. Според тоа, ми изгледа дека е од суштинско значење сите упатства испратени до командантот*

на логорот да бидат копирани до заменикот префект на Питивиер, така што тој да не биде заобиколен. ...

Не помалку од седум транспорти заминале од логорите во Лоаре помеѓу јуни и септември 1942 год., од кои последниот бил одговорност на Жуно.

Во својот октомвриски извештај, заменикот префект ја искажал својата загриженост за тешкотијата при одржувањето на редот во Боун-ла-Роланд, што бил полн со „француски и странски Евреи кои ги прекршиле прописите на окупационите сили (поточно, се обидувале да ја минат демаркационата линија) и кои германската Полиција ги испратила во логорот во Боун'. Како совесен функционер, Мишел Жуно отишол толку далеку што сугерирал : 'Ако има понатамошно зголемување на бројот на интернираните, ние треба да направиме планови за зајакнување на безбедносните аранжмани.'

Во истиот извештај, тој посочил дека комунистите постепено ги заменуваат Евреите во Питивиер, иако таму сеуште имало 1.574 Евреи на 30-ти октомври и 142 год. во споредба со 1.798 на 26-ти септември.

'Присутството на овој логор во рамките на мојата област значи дека под-префектурата добиваше бројни писма со барање отсуство или посета, па дури и ослободување на луѓе. Имав некоја стандардна форма на нацрт одговор со објаснување дека немам овластување да преземам такви мерки и дека само префектот кој донесува одлука за интернација има овластувања во тој поглед. Нема ништо да се извести од логорот, што е чуван најефикасно од еден одред жандарми', пишува тој.

...

На денот на ослободувањето на Орлеан, 16-ти август 1944 год., Мишел Жуно бил присутен. Мавтал со тробојката од балконот на префектурата Лоаре. А стоел и на врвот од скалите на префектурата за да го пречека Андре Мар, комесарот на Републиката испратен од генерал Де Гол. Но тоа не го спречило да биде избришан во последователната чистка. На

14-ти декември 1945 год., десет месеци по доделувањето на Уверение за учество во отпорот на Жуно, де Гол потпишал декрет за негово отстранување од функцијата. Херојот на слободна Франција дејствувал во одговор на една одлука од Комисијата за национално прочистување заснована врз еден извештај од областниот ослободителен комитет на Лоаре во кој се наведува дека Жуно бил 'типичен кариерист, лишен од секакви морални скрупули, на кој не треба да му се дозволи да држи било каква јавна функција'.

Како и да е, како и мнозина службеници на француската држава, Жуно тврдеше дека играл двојна игра. Тој објасни дека работел за една 'мрежа' на Бирото за централно разузнавање и акција ... наведувајќи ја својата дејност за сметка на Службата за разузнавање под окупација во Лондон на генерал Де Гол и дека како резултат на тоа ги добил медалите. Тој мора да бил убедлив, бидејќи кога се вратил мирот тој уште еднаш се нашол како постојан секретар во различни министерства, пред повторно да стане заменик префект во 1956 год. а потоа префект во 1957 год. ...”

Интервјуто со г. Жуно било исто така објавено како дел од истрагата. Тоа ја вклучуваше неговата следна изјава :

“... Тогаш кога го известив префектот на Лоаре беше единствениот пат што го открив постоењето на логорите. Во тоа време не знаев кој беше интерниран внатре. Таму имаше комунисти, во времето кога се прекрши пактот меѓу Германија и Советите. А имаше и странски Евреи. Ние не ја знаевме нивната крајна дестинација. Ние само знаевме дека тие одат за Дранси. Имаше гласини дека се испраќаат на работа во рудниците за сол во Полска. Ние очигледно знаевме дека тие не поаѓаат на пријатен одмор. Но не знаевме за постоењето на логорите за истребување се до април 1945 год. кога се вратија првите депортирани.

Кога стапив на функција, на 24-ти август 1942 год., сите транспорти освен еден веќе беа заминати.“

Кога анкетарот го запрашал г. Жуно дали мислел дека тој „обновен интерес за тие мрачни години“ бил „потребен заради младите генерации“, тој одговорил : „Ако Французите во тие денови правеа грешки, или некогаш извршиле воени злосторства, мислам дека постои дискретниот вел на историјата...“

Во 5 часот попладне на 31-ви јануари 1997 год. третиот молител, кој е новинар во Франс Инфо (радио станица контролирана од Друштвото молителот), го емитувал следниот извештај :

Според неделникот *Л' Пуан*, поранешниот заменик градоначалник на Париз ја надгледувал депортацијата на илјада француски и странски Евреи во 1942 год. Мишел Жуно, сега на возраст од 80 години, бил заменик префект на Питивиер во тоа време. Тој признава дека го организирал транспортот на депортираните до Дранси. Мишел Жуно, кого генерал Де Гол го отстранил од функција при крајот на војната, тврди дека бил во Отпорот и последователно се издигнал преку ранговите на јавната служба. Во своја одбрана, поранешниот заменик градоначалник на Париз помеѓу 1977 и 1995 година продолжи, како и Морис Папон, дека тој не знаел ништо за судбината на депортираните Евреи и вели дека дискретниот вел на историјата треба да се повлече на злосторствата од тие денови.“

Начинот на кој Франс Инфо работи е така што прес-центарот емитува во живо, со два нови билтени и два флеша новости секој половина час. Тогаш прави пауза од еден час за да ги ажурира информациите пред да биде повторно во етарот. Горе споменатата емисија според тоа била повторена од третиот молител и други новинари шеесет и два пати помеѓу 6 часот попладне на 31-ви јануари и 11.04 часот наутро на 1-ви февруари, во истата или во малку изменета форма. Како и да е, емитувањата систематски наведуваа дека извештајот бил

заснован врз статија објавена во *Л' Пуан*. После 11 часот навечер, бројни билтени и флешови со вести го споменале фактот дека, “за разлика од Морис Папон“, Мишел Жуно никогаш не издал никакви наредби за било кого да биде уапсен, интерниран или пренесен во Дранси, понекогаш додавајќи дека тој бил одговорен за одржувањето на редот“.

На 1-ви февруари 1997 год., од 5.45 часот наутро па натаму, неколку билтени и флешови со вести (емитувани во 6.45, 7, 7.15, 8, 8.15, 8.23, 8.30, 8.45 и 9.33 часот наутро) навеле дека г. Жуно ги негирал тврдењата објавени во *Л' Пуан*. Според молителите, тој спот бил давана систематски после 11.04 часот наутро.

Г. Жуно покренал постапка пред Кривичниот суд на Париз против вториот молител, кој е директор на изданијата во Друштвото молител (издавач), третиот молител и Друштвото молител како главен сторител, соучесник и граѓанско лице одговорни за кривичното дело клевета на јавен службеник, спротивно на чл. 29, ст. 1 и чл. 31 ст. 1 од Законот за слобода на печатот од 29-ти јули 1881 год. (во понатамошниот текст “Законот од 1881 год.“).

Во своја одбрана, молителите аргументирале дека согласно член 31 од Законот од 1881 год. тоа било недопустливо, бидејќи г. Жуно бил ретроспективно лишен од неговиот статус на јавен службеник во времето на Ослободувањето. Тие исто така спореа дека случајот на обвинението против вториот молител бил недопустлив: Спорната изјава била емитувана во живо а нејзината содржина поради тоа не можела да биде составена како да била “претходно подготвена за да биде соопштена на јавноста“ во рамките на значењето на чл. 93-3 од Законот за аудиовизуелната комуникација од 29-ти јуни 1982 год. (во понатамошниот текст „Законот од 1982 год.“). Понатаму, тие

тврделе дека третиот молител дејствувал со искрена намера. Во врска со тоа, тие аргументираа дека јавниот интерес за периодот на Окупацијата бил оживеан од вестите за судењето за Папон, дека третиот молител ја поседувал статијата објавена во Л' Пуан првиот ден заедно со три агенциски пратки, дека било разумно да се поврзат случаите на г. Жуно и на г. Папон бидејќи и двајцата држеле високи јавни функции во текот на Окупацијата и последователно уживале сјајни политички кариери, дека потребата на условни реченици во отсуство на било каков личен коментар за г. Жуно ја покажува претпазливоста на новинарот, а дека Франс Инфо известило за негирањето на г. Жуно од 6 часот наутро на 1-ви февруари па натаму.

Со Пресудата од 25-ти ноември 1997 год., Кривичниот суд на Париз (Седумнаесеттиот Оддел) нашол дека вториот и третиот молител се виновни како главен сторител и соучесник за кривичното дело јавна клевета на јавен службеник. Ги казнили со парична казна од по 20.000 француски франци (ФРФ) секој и им нареди заеднички да платат отштета од 50.000 ФРФ. Исто така го нашол Друштвото молител граѓански одговорно и наредил како граѓански правен лек да се објави информација во јавноста за содржината на неговата пресуда и таа да биде емитувана на Франс Инфо секој половина час во текот на дваесет и четири часа во месецот по датумот на кој пресудата станала конечна.

Во поглед на клеветничката природа на спорните тврдења, пресудата гласи како што следува :

„Г. Жуно наводно ... лично играл активна улога во депортирањето на Евреите во неговото својство заменик префект на Питивиер. Ова тврдење, кое несомнено ја нарушува честа на граѓанското лице, уште потешко поради поврзувањето помеѓу случајот со г. Папон, кој беше предаден на Судот во Жиронда за да одговара по обвиненијата дека

учествувал во злосторства против човештвото, а г. Жуно, со сугестијата дека сакал да ја избегне одговорноста за кривични дела извршени во тој период, врз кои верува дека “дискретниот вел на историјата треба да биде повлечен”.

Факт е дека беше наведено дека, ‘за разлика од Морис Папон’, Мишел Жуно ‘не издал никакви наредби за никого да биде уапсен, интерниран или транспортиран до Дранси’ на никаков начин не ги намалуваат обвиненијата наметнати врз граѓанското лице, истото може да се каже за условните реченици во текот на емитувањето.

Тврдењата што се во прашање исто така фрлаат сомнеж врз членството на г. Жуно во Отпорот, што е известно како едноставно ‘тврдење’ од негова страна и сугерираа дека му бил одземен статусот од страна на генерал Де Гол кон крајот на војната. Тие зборови исто така ја оштетуваат честа и репутацијата на граѓанско лице.

Судот нашол дека г. Жуно никогаш не го загубил рангот заменик префект, и дека треба да се смета дека дејствувал во тоа својство во Питивиер во времето на фактите кои ги тврдат против него и согласно на тоа вршел јавно овластување. Нашол дека член 31 од Законот од 1881 год. е применлив поради тоа.

Со оглед на добрата намера на третиот молител, Судот го утврди следното :

„Постои претпоставка дека клеветничките искази се даваат со лоша намера, затоа останува на обвинетите да ја докажат својата добра намера.

Прво треба да се забележи дека поради повторувањето на клеветничките изјави што веќе биле објавени во друг медиум на никаков начин не му даваат на лицето што ги повторува одбрана, таквата новинарска пракса особено треба да се осудува, бидејќи значи дека изјавата не била верификувана од некого што после ја известил а добива изглед на апсолутна сигурност.

Тоа е она што му се случи на г. Жуно: Претпоставувајќи дека истражувањата извршени од колегите новинари од *Л' Пуан* се поуздани, Бертран Галише едноставно ги повторил тврдењата на списанието против едно граѓанско лице без да ги провери.

Како доказ дека извршил сериозно истражување, Бертран Галише му кажал на Судот дека имал статија објавена во *Л' Пуан* претходниот ден, и три агенциски извештаи, но сепак тие извештаи, што едноставно цитирале големи извадоци од статијата во списанието, не можеле, ако немало нешто повеќе, да му обезбедат новинарот легитимна одбрана.

Новинарот исто така ги обезбеди документите спомнати во *Л' Пуан* : Записникот од 1-ви октомври 1942 год. на префектот, белешките на Мишел Жуно од 19-ти и 22-ри септември 1942 год. и месечните извештаи за септември и октомври 1942 год., сепак, тие документи не му даваа основ да тврди дека Мишел Жуно, заменик префект на Питивиер, ја надгледувал депортацијата на илјада Евреи или дека признал дека организирал заминување на еден транспорт со Евреи.

Ниту записникот од префектот на Лоаре од 1-ви октомври 1942 год. што наведува дека заменикот префект на Питивиер морал да има копија од сите упатства дадени до командантот на логорот, ниту записникот од 19-ти септември 1942 год. до префектот а потпишан од Мишел Жуно што ја изразува неговата грижа за одржувањето ред на 20-ти септември 1942 год. во случај на комунистички демонстрации поради тоа што сите жандарми од областа биле повикани да помогнат во 'спроведувањето на илјада Евреи', ниту извештајот составен од Мишел Жуно на 22-ри септември 1942 год. за настаните на денот, што бил 'совршено мирен' не докажуваат дека Мишел Жуно, заменик префект, имал личен удел во организацијата и заминувањето на тој транспорт до Дранси. Всушност, она што тие документи го покажуваат е дека тој се жалел што му било соопштено доцна за 'спроведувањето на илјада Евреи', дека не добил копии од сите упатства испратени до командантот на логорот, извештајот од префектот бил потребен за да обезбеди дека тој нема да биде 'заобиколен' и дека негова грижа била да одржува ред вон логорите.

Месечните извештаи на Мишел Жуно за септември и октомври 1942 год. не носат никаква понатамошна доказна тежина во тој поглед, додека првиот споменува дека повеќето Евреи во логорот Питивиер биле 'спроведени' на транспорт за Германија на 20-ти септември 1942 год., и двата известуваат за стапката на исполнетост на логорите за интернирци во таа област па така ја утврдуваат неговата 'одговорност во принцип' за логорите (користејќи ја формулата на г. Серж Карлсфелд), додека тие постојано го информираат префектот за односите со германските сили и околностите под кои анти-еврејските закони се применувале, а секако покажуваат дека г. Жуно ја вршел својата функција заменик префект под Окупација со ревност и одлучност, без да биде вознемируван од премногу скрупули, а тоа никако не докажува дека имал личен удел во депортацијата на Евреите или дека тој го организирал заминувањето на транспортот со Евреи за депортација.

Обраќањето кон другите документи наведени од одбраната, имено писмото од 19-ти септември 1942 год од генералниот секретар на полицијата за *Државниот советник* до регионалниот префект на Орлеан и неговиот одговор од 21-ви септември 1942 год, и записникот од 19-ти септември 1942 год. од заменикот префект на Питивиер до капетанот на жандармеријата и управникот на полицијата, покажува дека тие не можат да се сметаат од страна на Судот како да имаат некоја доказна тежина, бидејќи тие се едноставно резимирани на обичен лист хартија.

Накратко, документите што ги поседувал Бертран Галише не му давале основа да тврди дека г. Жуно бил виновен за учество во злосторства против човештвото.

Ниту пак тие документи им даваат право на презентерите кои биле во етарот после 0.33 часот наутро на 1-ви февруари да го повторуваат тврдењето дека тужителот ги надгледувал логорите за интернираните Евреи во Питивиер и Боун-ла-Роланд и одржувањето ред во двата логора.

На крајот, сведочењето на г-ѓа Мушар-Заж ги пребројува околностите на различни рации на Евреи, мажи, жени и деца, условите под кои тие биле пренесени и пристигнувањето во двата логора Питивиер и Боун-ла-

Роланд и драматичната промена на јавното мнение што се совпаѓала со тие настани, но не докажува дека г. Жуно имал некаков удел во организацијата на тие депортации.

Иако свесни за професионалните стеги наметнати поради потребата брзо да се прекинуваат вестите, што е инхерентно на самата природа на радиото, Судот забележува дека новинарите, далеку од едноставно известување сурови вести, објективно, пренесувале толкување усвоено од некој од нивните колеги новинари, продолжувајќи да поврзуваат со 'случајот Папон', нема сомнение за намерата да се направи приказната посензационална.

Спорните емитувања затоа биле особено небрежни и придонеле за ширењето на гласина по пат на повторување клеветнички тврдења.

Во однос на тврдењето дека г. Жуно не бил вистински член на Отпорот, Судот утврди дека доказите дадени од одбраната се недоволни за да се стави под сомнение неговата активност во Отпорот, што во секој случај била потврдена од Жан-Клод Арон, водачот на мрежата Масена, од полковник Реми и од неколку луѓе со еврејско потекло кои ја опишаа помошта што им ја дал во текот на Окупацијата.

Поради сите горни причини, Судот не може да прифати дека (третиот молител) дејствувал со добра намера.

Судот утврдил дека вториот молител, во своето својство на директор на издаваштво, не е одговорен за првото емитување кое било во живо од страна на третиот молител на 31-ви јануари во 6 часот попладне. Сепак Судот утврдил дека истата изјава била повторувана или во целост или во скратена форма од различни презентери кои последователно оделе во етар, и сметал дека таквото "систематско повторување на спорните изјави" треба да се толкува како "емитување со вртење" во рамките на значењето од чл. 93-3 од Законот од 1982 год. Судот заклучич како што следува :

„(Вториот молител), како директор за издаваштво, чија должност е да го контролира тоа што треба да го емитува на каналот за кој е одговорен, е затоа обврзан со законот како главен сторител за кривичното дело клевета.

За жалбата од молителите, Апелациониот суд во Париз (Единаесеттиот кривичен апелационен оддел) ја потврдил Пресудата од 25-ти ноември 1997 год. со Одлуката од 17-ти јуни 1998 год.

За прашањето на клеветничката природа на содржината на навредливиот билтен, Судот пресудил како што следува :

„Зборовите може да бидат клеветнички како резултат на инсинуација, прашање или тврдење. Во дополние, зборовите мора да се проценуваат и во границите на нивното битно значење и во светлината на нивниот контекст.

Придавањето на г. Жуно одговорност за надзорот на депортацијата на илјада Евреи и организирање на нивното испраќање до Дранси беше едноставно напад врз честа и достоинството. Аргументите на одбраната ... тежнењето кон докажување на вистинитоста на фактите не е тоа што тука е релевантно, сосема на страна од фактот дека не беше даден никаков доказ во таа насока. Понатаму, споредувајќи ја положбата на г. Жуно со положбата на г. Папон, кој секако бил едноставно предаден на Судот во Бордо Асизе, исто така неопходно имаше клеветнички призив.

На истата клеветничка класификација мора исто така да и се даде премин '(г. Жуно) ... тврди дека бил во Отпорот'. Доаѓањето помеѓу референцата дека бил отпуштен од генерал Де Гол и споредбата со г. Папон, можеше само да инсинуира дека тврдењето на г. Жуно е лажно.“

За прашањето на добрата намера, Пресудата вели :

„Клеветничките импутирања се сметаат за лоша намера освен ако може да се утврди дека се сторени за да се постигне легитимна цел, без било какво лично непријателство, после сериозна истрага и со умерен јазик.

Нема сомнение дека е совршено легитимно давањето информација за однесувањето на управните функционери во текот на периодот на окупацијата, особено што се однесува до главните драми на тоа време, депортацијата и истребувањето на Евреите.

Ништо во досието не открива никакво посебно непријателство од страна на новинарите кон граѓанското лице.

Од друга страна, прелиминарната истрага едноставно имаше недостиг од грижливост. Граѓанското лице правилно забележа дека г. Галише започнал да ги емитува тие забелешки во 6 часот попладне на 31-ви јануари, со други зборови кога изданието на *Л' Пуан* од 1-ви и 2-ри февруари што туку излезе.

Барајќи да се утврди нивната добра намера, одбраната наведува три извештаи (АФП, АП и Ројтерс) што ги спомена статијата во *Л' Пуан* и содржината на телевизиската емисија во која г. Жуно зема удел. Но употребата на агенциските извештаи како нечиј главен извор, особено кога тие само се повторуваат и репродуцираат во статија што веќе била објавена, не претставува доказ дека е направен обид, ако веќе не е водена истрага, барем да се провери информацијата. Во дополнение, целосно произволното тврдење дека г. Жуно ја признал својата вина е особено достоинство за прекор и од кривичното и од етичкото гледиште.

Што се однесува до дебатата за тоа дали г. Жуно бил член на Отпорот, Кривичниот суд точно забележа дека документите обезбедени од одбраната не се доволни за спротивното, бидејќи неговото учество било потврдено од лидерот на мрежата Масена, Жан-Клод Арон, од полковникот Реми и од бројни лица со еврејско потекло кои го свртеа вниманието кон храброто држење на г. Жуно.

Понатаму, импутациите содржани во испратената порака беа непропорционални во однос на објективниот материјал што обвинетиот сметаше дека го имал на располагање, и тука треба да се забележи, бидејќи разјаснувањето по таа точка може да биде од помош, дека ниту употребата на условни реченици не пледираше одбрана, ниту споменувањето, многу доцна тој ден, за негирањето на г. Жуно, не се

одрази врз тежината на дадените тврдења во емитувањето на извештаите неколку десетици пати.

Содржината на документите што тужените ги дознале од *Л' Пуан* не е убедлива во смисла на конструкцијата што им била ставена за да се смета дека го одразуваат однесувањето на заменик префектот Жуно во времето на заминувањето на последниот транспорт Евреи во депортација на 20-ти септември 1942 год.

Меморандумот од 19-ти септември од заменик префектот до неговиот префект ... вели : 'Само што бев известен за спроведувањето на илјада Евреи ... утре', и се жали дека поради тоа нема да има доволно луѓе за да се контролираат комунистичките демонстрации.

Истиот заменик префект испратил записник на 22-ри септември, што го информира префектот дека немало инциденти на сметка на демонстрациите и дека заминувањето на транспортот било во ред.

Записникот од 1-ви октомври 1942 год. на префектот од Лоаре изгледа дека ја разгласува загриженоста на неговиот потчинет за тоа што е информиран условувајќи заменикот префект 'во своето својство на владин претставник ... , да има право да го надгледува правилното функционирање на логорите'.

Извештаите испратени од Мишел Жуно до неговиот префект во септември и октомври 1942 год. ја опишуваат ситуацијата во логорите но не откриваат дека тој имал некакво овластување над нив или иницијатива во врска со нив.

доказите што сведочат слушнати на Суд не дадоа никакви дополнителни информации за должностите на г. Жуно.

Што се однесува до други документи дадени на Судот, Кривичниот суд правилно утврдил, поради причини што Апелациониот суд го пропишува, дека тие изгледа не биле во посед на тужените во времето кога изјавата била емитувана. Понатаму, тие нужно не го ослабуваат аргументот на г. Жуно, бидејќи вклучуваат еден записник што тој го напишал на 15-ти април 1943 год. до префектот на Орлеан за подобрување на храната и

леглата во логорот. Тоа завршува со следната реченица : 'Иако водењето и управата на логорите не претставува дел од моите должности, би сакал да ви укажам на состојбата на работите на ваше внимание ...'

Сите тие текстови портретираат функционер посветен на исполнување на своите должности на одржувањето јавен ред и одбрана на политичките интереси на Владата. Тие не го поддржуваат, без претерување случајот, тврдењето дека г. Жуно ги надгледувал логорите или дека имал улога во депортацијата на Евреите.

Според тоа доказот за добрата намера е одбиен.'

Апелациониот суд го забележач следното во врска со одговорноста на вториот молител согласно чл. 93-3 од Законот од 1982 год.

"... Тој член е наменет за да го ослободи директорот за издаваштво на аудиовизуелниот оператор од одговорност за емитувања во живо чија содржина не може ефективно да се надгледува и контролира. Но тоа не може да се каже за билтенот што ги врти вестите чија содржина може да се набљудува и контролира со правење неопходни аранжмани за таа цел. Значајно е во тој поглед што таквите чекори биле земени од утрото на 1-ви февруари па натаму, кога содржината на навредливата изјава била поправена. Меѓутоа, би било развлекување на концептот на претходното подготвување (eng. да се спори дека мора да вклучувало механичко снимање. Содржината може исто така да се намести со комуникацискиот метод врз основа на повторување кое ефективно бара да биде наместено но не неопходно со механички средства. Во тоа лежи разликата од 'живото' емитување кое не вклучува повторување".

Меѓутоа, по пат на граѓански правен лек, Судот наредил да се прочита следното соопштение на Франс Инфо секои два часа во текот на период од дваесет и четири часа во месецот по датумот кога пресудата стана конечна.

„Со пресуда на Апелациониот суд во Париз (Единаесетти оддел – Одделение А), г. Бертран Галише, новинар, и г. Мишел Бојон, директор за издаваштво на Радио Франција, биле казнети со по 20.000 ФРФ и им било наложено да платат отштета за клевета на г. Мишел Жуно, поранешен заменик префект на Питивиер. Таа пресуда следела по емитувањето на 31-ви јануари и 1-ви февруари 1997 год. на билтените за вести, на лажни тврдења дека г. Мишел Жуно имал удел во депортацијата на илјада Евреи и создаде неточно сомнение за неговото членство во Отпорот.“

По предметот на емитувањето на горното соопштение, пресудата гласи како што следува :

“Судот има намера да ја поддржи наредбата за емитување на соопштението од страна на Франс Инфо, што изгледа дека е правен лек сразмерен на штетата што е претрпена, но одбраната смета дека е спротивен на одредбите од член 6 и 10 од (Конвенцијата) ...

Судот не се согласува, бидејќи слободата на изразувањето согласно член 10 Од (Конвенцијата) може (Конвенцијата) да подлежи на такви ограничувања според потреба ... за заштита на угледот на другите, за што тука се работи. Вистина е дека ефектот од таа наредба, како што е назначено од одбраната, би бил да го намали 'уредничкиот простор' што е на располагање на Франс Инфо, но пишаниот печат веќе е во иста позиција и тешко е да се најде оправдание за дискриминација помеѓу различни медиуми во тој однос.

На крајот, би било погрешно да му се одбие на барателот, чии права се еднакво важни, конкретниот правен лек во вид на емитување на соопштение само врз основа на тоа дека аудиовизуелниот медиум е поинаков од традиционалниот медиум на пишаниот печат.

Понатаму, ништо во наредбата да се емитува соопштение не може да се толкува како прекршување на правото на фер судење во рамките на значењето на член 6 од Конвенцијата ...“

Молителите се жалеа на точки од законот. Тие поднесоа дека Апелациониот суд не пропуштил да го примени принципот со кој

кривичниот закон мора стриктно да се толкува, со тоа што го раширил распонот на претпоставката покрената со член 93-3 од Законот од 1982 год. (на што директорот за издаваштво подлежи како главен сторител кога “содржината на навредливата изјава била фиксирана пред да биде соопштена на јавноста“) така што да покрива “метод за комуникација заснован врз повторување“. Потпирајќи се особено врз членовите 6 и 10 од Конвенцијата, тие исто така се жалеле на наредбата од спорната пресуда да се емитува горното соопштение на Франс Инфо. Суштината на нивниот аргумент е “дека (немало) основа во законодавството за објава на судско соопштение, што (не било) ништо помалку од казна за граѓанска грешка “.

Со Пресудата од 8-ми јуни 1999 год., Касациониот суд (Кривичниот оддел) ја отфрлил жалбата, меѓу другото, поради следните причини :

“... Во наоѓањето на директорот за издаваштво за одговорен како главен сторител за кривичното дело создадено со член 93-3 од Законот за аудиовизуелна комуникација од 29-ти јули 1982 год., Апелациониот суд, и поради свои а и поради усвоени причини, пресуди дека емисиите што содржат навредливи забелешки биле, со исклучок на првиот билтен, систематски емитувани на база на вртење во точно истата или во кондензирана форма во текот на период од дваесет и четири часа.

Понатаму најде дека тој вид емитување овозможило на директорот за издаваштво да врши контрола над содржината пред таа да биде емитувана во јавноста.

Судот го примени законот точно при своето пресудување.

Содржината на соопштението кое е емитувано на база на вртење мора да биде правилно толкувано како наместено пред да биде соопштено на јавноста во рамките на значењето на член 93-3 (цитиран погоре). ...

... иако кривичните судови може да наредат објавување на своите пресуди по пат на казна само ако се со закон изречно овластени да го сторат тоа, тие може да издадат таква наредба по пат на правен лек на барање на граѓанско лице. Таквиот правен лек, кога е нареден во форма што може да се постигне под технички ограничувања на медиумот во кој е наредено објавувањето, (не ги прекршува) одредбите од Конвенцијата во жалбата.“

Соопштението на кое упатува т. 12 погоре беше емитовано на Франс Инфо помеѓу 31-ви јули и 1-ви август 1999 год.

II. РЕЛЕВАНТНОТО ДОМАШНО ПРАВО

Релевантните одредби од Глава IV од Законот за слободата на печатот од 29-ти јули 1881 (изменет) гласи како што следува :

Член 29

„Секој исказ или тврдење за некој факт што штети на честа или угледот на некое лице или тело кое тоа го тврди се смета за клеветнички“. Директното објавување или репродукција на таква изјава или тврдење ќе биде кривично дело дури и ако е изразена со внимателни зборови или ако е дадена од лице или тело кое не е изречно именувано, но може да се идентификува со термините на спорните говори, извикувања , закани, во пишана или печатена форма, плаката или постер.

Употребата на секој навредлив или презрив јазик или погрда што не содржи тврдење на факт ќе се смета за навреда.

Член 31

„Клевета во однос на функциите или својството на еден или повеќе министри или министерски функционери, еден или повеќе членови на еден или два законодавни совети, јавен службеник, претставник или судски службеник, верски службеник што добива државна плата, граѓанин привремено или постојано одговорен за јавна служба или извршува јавен мандат, член на порота или сведок врз основа на својот

исказ при сведочење (во говори, извикувања или закани дадени или изречени на јавни места или митинзи, во пишан или печатен материјал, цртежи, гравирања, сликани, амблеми, слики или било кој друг пишан, говорен или сликовен медиум што се продавани или дистрибуирани, нудени за продажба или изложувани на јавни места или митинзи, или на разгледници или постери што се јавно изложени, или во било кој аудиовизуелен медиум) ќе подлежат на казна (парична казна од 45.000 евра).

Клеветничките изјави за приватниот живот на горе наведените лица ќе бидат казниви согласно член 32 подолу.“

Член 41

„Следните лица ќе бидат одговорни, како главни сторители, според следниот редослед, на казни за кривични дела извршени преку печатот :

Директорите на издаваштво и издавачите, без оглед на нивното занимање или звање ...“

1. Член 93-3 од Законот за аудиовизуелна комуникација од 29-ти јули 1982 наведува:

„Во случај на едно од кривичните дела предвидени во Поглавје IV од Законот за слобода на печатот од 29-ти јули 1881 год. извршени од еден аудиовизуелен оператор, директорот за издаваштво ...ќе биде обвинет како главен сторител со тоа содржината на навредливата изјава да била наместена претходно за соопштување на јавноста.

...

Кога ... е обвинет директор за издаваштво, авторот на изјавата ќе биде обвинет како соучесник.

...”

ЗАКОНОТ

I. НАВОДНАТА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 7 СТ. 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

2. Молителите се жалеа дека кривичното право било знатно применето во тоа што кога се дознало дека “содржината на навредливата изјава е наместена пред да биде соопштена на јавноста“ наспроти фактот дека сите билтени со вести и флешови во врска со тоа биле емитувани во живо, домашните судови го засновале својот заклучок за кривичната одговорност на вториот и третиот молител со толкување и аналогича на чл. 93-3 од Законот за аудиовизуелна комуникација (Закон бр. 82-652 од 29-ти јули 1982 год. – “Законот од 1982 год.”). Тие се потпреа на член 7 ст. 1 од Конвенцијата, кој предвидува:

“1. Никој нема да се смета виновен за било кое кривично дело за сметка на некој акт или пропуст што не претставува кривично дело согласно националното или меѓународното право во времето кога е тоа извршено. Ниту пак ќе биде наметната потешката казна од онаа која што била применлива во времето кога кривичното дело било извршено.

3. Владата поднесе дека на полето на аудиовизуелната комуникација, претпоставката за одговорност на директорот за издаваштво утврдена согласно член 93-3 од Законот од 1982 год. применлив само на случаи каде содржината на клеветничката изјава била наместена пред нејзиното соопштување на јавноста, каде “претходното подготвување“ на изјавата му овозможувало на директорот за издаваштво да ја провери нејзината содржина пред нејзиното емитирање. Во случај на емитирање во живо, таа претпоставка во принцип не се применува. Во случај на правилата на обичното право,

обвинението требаше да докаже дека директорот за издаваштво лично учествувал во емитувањето на изјавата.

Со пресудување дека имало “претходно подготвување“ кога емитувањето на една изјава било повторувано, судовите едвај да го толкувале тој концепт. Тие во никој случај не усвоиле образложение за штетата на обвинетиот по аналогија. Во поднесокот од Владата, аргументот на молителите значеше изедначување на концептот на “претходно подготвување“ со концептот на „снимање“, само претходното “снимање“ можеше да му овозможи на директорот за издаваштво да го врши своето овластување за надзор. Сепак во овој случај кривичните судови го ослободија вториот молител, директорот за издаваштво на Радио Франција, од сета одговорност за првиот билтен, емитуван во живо на Франс Инфо, осудата на молителот била заснована само врз последните билтени. Правејќи го тоа, Судовите дале разумно толкување на концептот на „претходно подготвување“, прилагодувајќи го прецедентното право на ситуацијата која се менува, преку образложение кое било чисто телеолошко и лишено од било каква аналогија. Понатаму Владата поднела дека текстот на член 93-3 од Законот од 1982 год. не прави разграничување помеѓу емитување во живо и претходно снимени емисии. Следеше дека домашните судови не го протегнале нормалниот распон на одредбата за да опфати ситуација која не е предвидена со законодавството. Парламентот намерно го користеше концептот на „претходно подготвување“ повеќе отколку „претходно снимање“, со тоа што претходното е пошироко од последното. Зборот “местење“ во францускиот збор означува „нешто што е одредено однапред“, па поради тоа може да биде проверено. Накратко, Судовите не

создале ново обвинение или автономно кривично дело по аналогија.

Во дополнение, Владата поднесе жалба дека толкувањето на терминот “претходно подготвување“ во овој случај било „конзистентно со суштината на кривичното дело“. Прво, намерата била да се прилагоди текстот на „новите околности“, како што Франс Инфо, првата европска радио станица што емитуваше емисии со вести секој час, не беше основан до 1987 год., малку по усвојувањето на Законот во 1982 год. Второ, тоа беше разумно размислување за начинот на кој кривичното дело бил првобитно замислен, бидејќи бил заснован врз можноста од надгледување од страна на директор за издаваштво кога една изјава се повторува, без разлика дали во живо или не.

На крајот, владата рече дека обжаленото толкување било предвидливо. Тие посочија дека во врска со тоа, како адвокат и професионален медиум, вториот молител не би можел да биде несвесен за одредбите од член 93-3 од Законот од 1982 год., со земање соодветен совет ако е потребно, би можело разумно да се очекува да предвиди како тие би биле толкувани.

4. Молителите одговорија дека правните теоретичари што пишуваат на тоа специјалистичко поле сите го изедначиле концептот на „претходното подготвување“ на изјавата, во рамките на значењето од член 93-3 од Законот од 1982 год, и го исклучуваат емитувањето во живо од опфатот на таа одредба. Тие во врска со тоа упатија на следните публикации : *Communication audiovisuelle*, J. Francillon et B. Delcros, (Аудиовизуелна комуникација, Џ. Франсијон и Б. Делкро, заб. прев.), *Juris-Classeur pénal, Annexe V^o communication audiovisuelle*, vol. 2, 1990, ст. 47 и 48 (Јуристички кривичен класер, Анекс V аудиовизуелна комуникација, Том 2, 1990 ст. 47

и 48, заб. прев.)) , и *Droit des médias*, С. Debbasch (ed.), 1999, бр.2509, (*Медиумско право*, С. Дебаш (изд.), 1999 год., бр. 2509, заб. прев.). Со примена на член 93-3 од Законот од 1982 год. Во контекст на повторувањето на изјава емитувана во живо, дури иако во такви околности презентерот го потсетил судијата поединец за нејзината содржина и дали може да се советува истата да се повторува или прилагодува, домашните судови отстапиле од намерите на законодавецот, како што потврдува преовладувачката правна теорија и создалр нова категорија кривично дело „по аналогија“.

5. Судот постојано повторува дека член 7 ст. 1 од Конвенцијата бара кривичните дела да бидат „јасно дефинирани во законот“. Тој услов е задоволен кога поединецот може да знае од текстот на релевантната одредба, и ако има потреба, со помош на нејзиното толкување од судот, кои акти и пропусти би го сториле одговорен (види, на пр. Пресудата *Кокинакис против Грција* од 25-ти мај 1993 год., Серија А бр. 260-А, стр. 22, т. 52).

Вистина е дека, во контекстот на аудиовизуелна комуникација, зборовите „наместено пред да биде соопштено на јавноста“ може да изгледаат како директорот за издаваштво да не можел да биде осуден за кривично дело согласно член 93-3 од Законот од 1982 год. освен ако навредливата изјава била снимена пред емитувањето. Така толкуван, член 93-3 не може да формира основа за успешно обвинение на директор за издаваштво каде „изјавата“ била емитувана во живо. Судот уште забележува дека Владата не снабдила никаков доказ дека пред судењето на молителот домашните судови го примениле член 93-3 во околности слични на тие од овој случај.

Сепак, Член 7 од Конвенцијата не го става вон Законот постепеното разјаснување на правилата за кривична

одговорност преку судско толкување од случај до случај, „со тоа што резултантниот развој е конзистентен со суштината на кривичниот дело и би можел разумно да биде предвиден” (види *Стреле , Кеслер и Кренц против Германија* (ГЦ), бр. 34044/96, 35532/07 и 44801/98, т. 50, ЕЦХР 2001 – II).

Судот забележува дека претпоставката за одговорноста на директорот за издаваштво утврдена со член 93-3 од Законот од 1982 год. е последица од должноста на истиот да ја провери содржината на „изјавите” пуштени низ медиумот за кој тој работи. Поради тоа, причината зошто одговорноста на директорот за издаваштво се повикува само кога содржината на навредливата „изјава” била „наместена” пред да биде емитувана е тоа што се смета дека е ставен во позиција да ја оцени нејзината содржина и да ја провери пред да ја емитува поради тоа претходно „подготвување”.

Понатаму, јасно е, а меѓу странките нема несогласувања по оваа точка, дека постоело „претходно подготвување” кога навредлива „изјава” била снимена со намера да биде емитувана, а дека, обратно, ако не постоело претходно подготвување кога таквата изјава се емитува во живо. Според мислењето на судот, фактите од овој случај се на пола пат помеѓу снимање и емитување во живо. Од една страна, навредливата изјава не била снимена, од друга страна, во однос на начинот на кој Франс Инфо работи, се имало намера да биде повторувана во живо во етерот во редовни интервали. Бидејќи немало „претходно подготвување”, Кривичните судови го ослободиле директорот на издаваштво од сета одговорност во поглед на првиот од емитуваните билтени на Франс Инфо, од друга страна, тие сметале дека тоа прво емитување претставувало „претходно подготвување” на содржината на

изјавата во однос на последователните емитувања. Тие затоа одлучиле дека од второто емитување натаму директорот за издаваштво би можел да се смета дека бил во позиција претходно да ја провери нејзината содржина. Судот смета дека во односниот контекст на начинот на кој работело Франс Инфо, тоа толкување на концептот за „претходно подготвување“ било конзистентно со суштината на односно кривичното дело и „било разумно предвидливо“.

Според тоа не постои повредна на член 7 од Конвенцијата.

II НАВОДНАТА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 6 ПОДСТАВ 1 И 2 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

6. Молителите уверуваа дека член 93-3 од Законот од 1982 година утврдил дека нема враќање кога е побиена претпоставката за одговорноста на директорот за издаваштво, што автоматски и неопходно довело до заклучок од неговата функција, и покрај сите докази за спротивното што може да ги наведе, во врска со неговото поведење или условите под кои информацијата била објавена или емитувана. Домашните судови затоа го извеле заклучокот за кривичната одговорност на вториот молител од постоењето на повторување на изјавата и неговиот статус на директор за издаваштво. Според поднесокот на молителите со тоа е прекршено правото на пресумпција на невиност, гарантирано со член 6 став 2 од Конвенцијата со следните зборови:

„Секој што е обвинет за кривично дело ќе се смета невин се додека не се докаже дека е виновен согласно Законот“.

Понатаму молителите се жалеа дека, како што домашните судови толкувале, член 93-3 од Законот од 1982 год.

повлекувало прекршок на еднаквоста на средствата со тоа што вината на директорот за издаваштво била автоматски изведена од простиот објективен факт на емитувањето на една изјава со повторување, иако од обвинението не се барало да докаже дека тој имал намера да изврши кривично дело, тужениот бил лишен од можноста да изведе докази „кои што ќе можат да го ослободат од одговорноста“. Тие се потпреле на член 6 став 1 од Конвенцијата, што предвидува:

“При одредувањето на...секое кривично обвинение против него, секој има право на праведно...расправа...од ...Суд...”

7. Владата поднесе дека член 93-3 од Законот од 1982 год. не утврдил неповратна претпоставка за одговорноста на директорот за издаваштво. Прво, обвинението сеуште било обврзано да го докаже објективниот елемент на кривичното дело, имено емитувањето на клеветничката изјава, било едноставно ослободено од обврската да го докаже менталниот елемент. Второ, тужените сеуште можеле да ги негираат фактите или да ја оспорат нивната класификација. Трето, штом фактите се утврдени, пресумпцијата не ги спречува тужените, без разлика дали главниот обвинет или соучесниците, да дадат своја одбрана. Во однос на оваа последна точка, Владата допуштила дека според член 35 од Законот од 1881 год. тужените не можеле да барат да се утврди доказ за вистината за клеветничката изјава кога, како што е во овој случај со настаните што се во прашање, се одвивале пред повеќе од 10 години. Сепак тие можеле да пледираат добра намера, што било валидна одбрана. Вториот и третиот молител навистина изнеле дека одбраната во кривичните судови и фактот што нивните аргументи не биле прифатени, не значи дека доказот за добрата

намера бил невозможен. Исто така било отворено за тужените да пледираат согласност со законското барање (*L'ordre de la loi*) или потреба (*force majeure*, виша сила, заб. прев.), и двете одбрани согласно вообичаеното право. Владата аргументираше на таа база дека вториот молител можел да изложи правни аргументи различни од тврдењето дека не е директор за издаваштво како ефективна одбрана.

Владата понатаму поднесе дека Конвенцијата ги забранува пресумпциите на факти или на закон, со тоа што тие се држат во разумни граници, со земање предвид на тежината на тоа што е влог и ги поддржа правата на одбрана. Пресумпцијата од член 93-3 од Законот од 1982 год. ги почитува таквите ограничувања. Прво, тоа доаѓало во игра само во поглед на кривичните дела дефинирани во Поглавје IV од Законот од 1881 год., во врска со кривичните дела клевета и навреда. Второ, законската одговорност на секој обвинет била одредена во стриктна пропорција со уделот што всушност го имал со правната дистинкција повлечена согласно тоа дали содржината на информацијата била наместена пред нејзиното соопштување на јавноста или не. Кога тоа не било случај, директорот за издаваштво, бидејќи не бил во позиција да интервенира за да се спречи емитувањето, не можел да биде обвинет како главен сторител. На крајот, Владата поднела дека начинот на кој член 93-3 од Законот од 1982 год. бил применет во овој случај бил компатибилен со пресумпцијата на невиност. Прво, домашните судови целосно ја утврдиле клеветничката природа на емитуваните изјави. Второ, тие јасно го докажале постоењето на намерата од страна на третиот молител, после крајно грижливото испитување на документите и доказите од сведоците на кои се повикал за да ја докаже својата добра намера. Трето,

обвинението на вториот молител како главен сторител не го нарушило „принципот на поединечна одговорност“, бидејќи кривичната одговорност замислена во член 93-3 не е настаната со давање изјавата, туку со нејзиното објавување и емитување, формира дел од одговорностите на директорот за издаваштво; пред сè, во овој случај со нагласување дека „Билтен со вртење на вести може да биде надгледуван и контролиран...со правење на потребните аранжмани за таа цел“, па Апелациониот суд во Париз во извесна смисла ја утврдил намерата на вториот молител иако Законот немал всушност потреба од тоа за да го прогласи виновен.

Молителите го оспорија аргументот на Владата дека еден директор може да ја избегне одговорноста со докажување на својата добра намера. Утврденото прецедентно право, кое дури извлекува консеквенции од стриктната одговорност предвидена со член 93 – 3 од Законот од 1982 год, го докажува спротивното. „Тие во врска со тоа упатуваат на следните пресуди на кривичниот оддел на Касациониот суд: *Cass crim.*, 22-ри декември 1976 год., Билтен број 379, страна 961 и *Cass crim.*, 8-ми јули 1986, Билтен бр. 233, страна 596). Пресумпцијата за одговорност утврдена со тој член навистина беше неповратна поради тоа. Според прецедентното право на Судот, член 6 став 2 од Конвенцијата бара од државите да ги одржуваат пресумпциите на фактите и на Законот во рамките на разумни граници кои што водат сметка за тежината на тоа што е во влог и ги поддржуваат правата на одбраната, но не постоеше разгледување во смисла на кривична политика од било каква посебна тежина што би се борела во корист на пресумпцијата која е во прашање во овој случај. Понатаму, иако молителите не негирале дека таа потребна одбрана согласно вообичаеното

право е способна да го квалификува неповратниот карактер на пресумпцијата за одговорност. Тие не можеле да видат што може да конституира еден случај на виша сила ако се исклучи одговорноста на директорот за издаваштво согласно член 93-3 од Законот од 1982 год.

На почетокот Судот посочува дека жалбата согласно член 6 став 1 се преклопува со жалбата согласно член 6 став 2, така што не е потребно да се испитаат фактите на кои се жалат од гледна точка на првиот став од член 6 земен изолирано (види *Салабиаку против Франција*, пресуда од 7-ми октомври 1988 год. Серија А бр.141-А, стр. 18, т. 31).

Судот понатаму забележува дека Конвенцијата не забранува пресумпции на факти или на закон во кривичните случаи. И покрај тоа, таа бара од државите (да останат во рамките на извесни граници во тој поглед”: тие мораат да „ги ограничат во рамките на разумните граници што водат сметка за важноста на тоа што е во влог и ги одржуваат правата на одбраната” (види *Салабиаку* наведена погоре, стр. 15-16, т. 28).

Резултат од член 93-3 од Законот од 1982 година и член 29 од Законот од 1981 год е дека на полето на аудиовизуелната комуникација директорот за издаваштво е кривично одговорен како главен сторител, за секоја клеветничка изјава дадена во етарот, каде содржината на таа изјава била „наместена пред да биде соопштена на јавноста”. Во таков случај, кога клеветничкиот карактер на изјавата е утврден, што се однесува до директорот за издаваштво, кривичното дело се толкува како да е тој составувачот на изјавата обвинет како соучесник, без да е потребно од своја страна да докаже *mens rea*. Како што е посочено погоре член 93-3 е наменет за да се казни директорот за издаваштво кој што пропуштил да ја изврши својата задача на

надзор врз содржината на забелешките направени во етерот во такви случаи каде би бил во можност да изврши таков надзор пред тие да бидат емитувани.

Бројни елементи треба да се докажат пред да може директорот за издаваштво да биде обвинет: тој мора да има статус на издавачки директор, навредливата изјава мора да била емитувана и мора да е клеветничка, а содржината на изјавата мора да била наместена пред да се емитова. Владата наведе дека кога тоа го немало: „Одговорноста повеќе не се претпоставува и наместо тоа се применуваат правилата на вообичаеното право, така што обвинението треба да докаже дека директорот за издаваштво имал личен удел во емитовањето на навредливата изјава.

Судот е на гледиште дека тешкотијата во овој случај произлегува од фактот дека таа пресумпцијата се комбинира со друга, имено дека се претпоставува дека клеветничките забелешки биле со лоша намера. Како и да е, оваа втора претпоставка не е неповратна, иако тужените не можат да бараат да се утврди вистината за клеветничките изјави кога, како што е во овој случај, односните настани се случиле пред повеќе од 10 години порано (член 35 од Законот од 1881 година), тие може да ја свргнат таа пресумпција со утврдување на нивната добра намера. Така, како што Апелациониот суд во Париз забележал во својата пресуда од 17-ти јуни 1998 година, молителите можеле да ја утврдат добрата намера на молителот со докажување дека обжалените тврдења биле дадени сакајќи да се постигне легитимна цел, без никаква лична омраза, после сериозна истрага и усо мерен јазик.

Затоа, како што поднесе Владата, директорот на издаваштво има валидна одбрана ако може да ја утврди добрата намера на

лицето кое ги направило навредливите забелешки или докаже дека нивната содржина не била наместена пред емитувањето, дури, молителите подигнале такви аргументи пред домашните судови.

Бидејќи случајот е таков и со обѕир кон важноста на тоа што е во влог, ефективното спречување да се шират клеветнички или навредливи тврдења и импутации преку медиумите со барање директорите за издаваштво да вршат претходен надзор, Судот смета дека пресумпцијата на одговорност утврдена со член 93-3 од Законот од 1982 година останува во рамките на потребата од “разумни граници”. Забележено е дека домашните судови ги испитале со најголемо внимание аргументите на молителите во врска со добрата намера на третиот молител и нивната одбрана дека содржината на навредливата изјава не била наметена однапред, судот заклучува дека во овој случај тие не го применувале член 93-3 од Законот од 1982 година на начин што ја нарушува пресумпцијата на невиност.

Според тоа немало повредна на член 6 став 2 од Конвенцијата.

III. НАВОДНАТА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 10 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

A. Поднесоците на странките

8. Молителите се жалеа на нарушување на нивното право на слобода да „даваат информации“ како резултат на казните и мерките кои им се наметнати од домашните судии. Тие се потпреле на член 10 од Конвенцијата, што предвидува:

„1. Секој има право на слобода на изразувањето. Тоа право вклучува слобода да се има мислење и да се примаат и даваат информации и

идеи без попречување од јавен орган и без оглед на државните граници. Овој член нема да ги спречува државите да бараат лиценци за радио, телевизиски и кинематографски претпријатија.

2. Користењето на овие слободи, бидејќи со себе носи должности и одговорности, може да подлежи на такви формалности, услови, ограничувања или казни пропишани со закон и е неопходно за едно демократско општество во интерес на националната безбедност, територијалниот интегритет или јавната сигурност, за спречување на нереди или криминал, за заштита на здравјето и моралот, за заштита на угледот и правата на другите, за спречување на откривање информации добиени во доверба, или одржување на авторитетот и непристрасноста на судството.”

9. Владата прифати дека имало „попречување од страна на јавен орган“ на вршењето на слободата на изразувањето на молителите. Тие сепак толкуваа дека тоа попречување ги задоволило барањата од вториот став на член 10.

На прво место, тие поднесоа дека тоа било „пропишано со закон“. Кривичните осудувања на вториот и третиот молител биле засновани врз членовите 29 и 31 од Законот од 1881 година и член 93-3 од Законот од 1982 година. Наредбата со која се бара од друштвото Молител да емитува соопштение на начин што да ја поправи штетата предизвикана на граѓанско лице била заснована врз член 1382 од Кривичниот законик, во врска со кривичната одговорност и врз утврденото прецедентно право, со резултат дека само парничните судови се овластени да одлучуваат која форма на репарација ќе ја земат, и слободни да го одберат видот репарација или парична репарација (Владата упати на следните пресуди: *Cass.*, Прв граѓански оддел, 14-ти мај 1962 година, Билтен бр. 241, *Cass.*, Втор граѓански оддел, 17-ти февруари 1982 година, Билтен *Civ. II* бр. 50, *Cass.* крим, 9 април 1976 година, Билтен бр. 108 *Cass.*, трет граѓански оддел,

9.декември 1981 год., Билтен *Civ. II* број 209, *Cass.*, Втор граѓански оддел, 11 октомври 1989 година, Билтен број 177, *Cass. soc.*, 25 јануари 1989 година, Билтен *Civ.* број 64, *Cass. ком.*, 5 декември 1989 година). Владата поднесе дека овој вид мерка веќе бил користен од судовите како средство на репарација во контекстот на аудиовизуелната комуникација, наведувајќи, иако без да даде ниту примерок, ниту соопштение, една пресуда донесена од Врховниот суд во Париз на 10-ти јуни 1983 година, во која се бара еден телевизиски канал да емитува соопштение.

Владата продолжи и рече дека обжаленото попречување имало намера да казни и да даде правен лек за поведение кое го оштетило угледот и честа на едно лице кое имало јавни овластувања. Тие аргументирале на таа база дека со тоа се сакало да се постигнат две од легитимните цели наведени во вториот став од член 10, имено заштита на угледот или правата на другите и спречување неред.

На крајот, Владата поднесе дека, во поглед на тројцата молители попречувањето што е во прашање било „неопходно за едно демократско општество“, бидејќи се базира на тоа што имало основ „доволен и релевантен“ што се однесува до целите што се сакало да се постигнат и што е пропорционален со тие цели. По првата точка, Владата рече дека домашните судови воделе детално испитување на случајот и аргументите на странките пред да се утврди дека информацијата емитувана на Франс Инфо ја оштетила честа г. Жуно и неговото добро име. Поточно, наредбата со која се бара од Радио Франција да емитува соопштенија за цел на граѓанска репарација соодветно ги одразило околностите на случајот. По втората точка, Владата аргументираше дека осудувањето на вториот и третиот молител

било пропорционално во однос на особената тежина на штетата по честа и доброто име на г. Жуно, обжалениот билтен бил емитуван огромен број пати на станица со многу голема публика, и невнимателно упатувал без коментар кон непроверени факти и ги сугерирал како паралела со случајот Папон (со што е изневерен недостигот на непристрасност), и со умрената природа на паричните казни и доделувањето отштета. Ниту пак наредбата против Радио Франција била непропорционална: домашните судови ја ограничиле својата обврска во однос на барањето да емитува соопштение секои два часа во текот на 24 часа (вкупно 12 пати во споредба со околу шеесетте повторувања на навредливата изјава), и содржината на соопштението одговарала точка по точка на клеветничките импутирања емитувани на Франс Инфо. Аргументите на молителите дека таа мерка прекумерно го намалила уредничкиот простор на Франс Инфо била невалидна, бидејќи вестите биле емитувани секој час на тој канал. Понатаму, бидејќи работењето на Франс Инфо зависело од јавни фондови, не можело да биде погодено од емитувањето на 12 соопштенија во тек на 24 часа.

10. Молителите не прифатија дека наредбата со која се бара Радио Франција да емитува соопштение за осудувањето на вториот и третиот молител било „пропишано со Закон“. Тие посочија дека тоа следи од фактот што само парничните судови се овластени да одлучуваат каква форма на репарација треба да се земе бидејќи Касациониот суд немал надлежност да разгледува такви одлуки, така што условите за наредба како што е таа која е во прашање биле комплетно непредвидливи. Тие понатаму поднесоа дека ефектот од тоа бил да се додели време

во етерот кое би се користело за да се информира јавноста само во корист на г. Жуно.

Тие поточно забележаа дека во пресудата *Тома против Луксембург* (бр. 38432/97, т. 64, ЕЦХР 2001-III , исто така наведено од Владата) Судот сметал дека општо барање за новинарите е систематски и формално да се дистанцираат од содржината на навод што може да навреди или провоцира други или да го оштети нивниот углед не бил ускладен со улогата на печатот за давање информации за тековни настани, мислење и идеи.

Тие поднесоа дека емитувањето на билтените на Франс Инфо посочиле дека информацијата што ја содржеле доаѓала од неделниот магазин Л' Пуан, и дека од 11.04 наутро на 1-ви февруари 1997 година па натаму тие го споменувале фактот дека г. Жуно ги негирал обвиненијата против него. Прашањето на улогата на француската држава при операциите на депортација во текот на окупацијата било прашање од општ интерес на општеството кое лежи „во срцето на современата расправа“. Обжалените билтени немале намера да го оштетат угледот на Г. Жуно туку да фрлат понатамошна светлина врз еден период на историјата што е од интерес за јавноста. Молителите го нагласиле фактот дека статијата објавена во Л' Пуан на која упатувале билтените се засновала врз сериозен документарен материјал кој се состои од официјална кореспонденција пишувана од г. Жуно „која го откривала неговото учество во операции да се одржува ред околу логорите во времето кога транспортите за депортација биле склопувани“. Во тие околности, поднеле тие, „каналот немал обврска да `се дистанцира себеси` од статијата во Л' Пуан“.

Б. Проценката на Судот

Судот забележува дека француските судови го обвиниле вториот молител (директорот за издаваштво на Друштвото Молител) и третиот молител (новинар што работи за Франс Инфо), како главен сторител и соучесник, за клеветење на јавен службеник во емитување на Билтен со вести на Франс Инфо, и ги казнувал со парична казна од 20.000 ФРФ секој, и им наредиле да платат 50.000 ФРФ заеднички на име отштета. На Друштвото молител му било наредено по пат на граѓанска репарација да емитуваат извесен број пати соопштение за пресудата на Франс Инфо. Затоа е сосема очигледно дека молителите претрпеле „попечување од јавен орган“ со користење на правото гарантирано од член 10 и таа точка не е спорна помеѓу странките.

Таквото попечување би ја прекршило конвенцијата ако пропушти да ги задоволи критериумите поставени во вториот став од член 10. Судот поради тоа мора да утврди дали тоа било „пропишано со Закон“, дали тоа пропишувало една или повеќе легитимни цели наведени во тој став и дали било „неопходно за едно демократско општество со цел да се постигне таа цел или цели.

1. “Пропишано со Закон“

11. Странките се согласија дека попечувањето било „пропишано со Закон“ што се однесува до кривичните казни наметнати на вториот и третиот молител и наредбата тие да платат отштета.

12. Од друга страна, молителот поднесе дека спротивното било вистина во однос на наредбата со која се бара Друштвото

молител, по пат на граѓанска репарација, да емитова на Франс Инфо соопштение за осудувањето на вториот и третиот молител. Како што е наведено погоре, тие спореле дека тоа следело од фактот што само парничните судови имале овластување да одлучуваат каква фарма на репарација треба да се земе така што Касациониот суд немал надлежност да разгледува такви одлуки, така што условите на наредбата како оваа што е во прашање биле сосема непредвидливи.

Судот не се согласува. Тој смета дека, како што прецедентното право бара (види, на пример, Толстој Милославски против Велика Британија, пресуда од 13-ти јули 1995 година, Серија А бр. 316-Б, страна 71 и сек., под-точка 37 и сек.), таа мерка имала основа во домашното право и била предвидлива. Прво, граѓанската одговорност за емитовање клеветнички забелешки на радио каналите што ги управува се заснова врз член 1382 од Граѓанскиот Законик, што предвидува: „секој акт извршен од лице што предизвикува штета на друго лице го прави тоа лице преку кого грешката или штетата била предизвикана одговорно да даде репарација за тоа“. Второ, француското прецедентно право утврдило дека само парничните судови имаат овластување да го одредат начинот на кој штетата може да се поправи и дека тие може да наредат репарација во натура. По оваа последна точка, иако Владата не утврдила дека судовите редовно наредуваат мерки од овој вид во случаи што вклучуваат аудиовизуелна комуникација, тие само ја спомнале првостепената пресуда но не дале примерок од соопштенија, објавување на соопштенија за судски одлуки е сепак, во Франција една од вообичаените форми на репарација за штета предизвикана преку медиумот на печатот (види *mutatis*

mutandis, Призма Пресе против Франција (дец), бр. 71612/01, 1-ви јули 2003 година).

Во дополние. судот претходно сметал дека „националните судови во врска со пресметката на штетата за повредна на угледот мора да дозволат отворено различје на фактички состојби“ и дека според тоа зборовите „пропишано со Закон“ не бараат една странка во судска постапка да треба да може да го „предвиди во било каков степен на сигурност количеството на штета што би можело да биде доделено во нејзиниот посебен случај“ (види Толстој Милославски, наведен погоре, страна 73, т. 41). Смета дека сличниот приод може да се следи, *mutatis mutandis*, што се однесува до репарација во натура.

Накратко, наредбата со која се бара Друштвото Молител, по пат на граѓанска репарација, да емитува на Франс Инфо соопштение за осудувањето на вториот и третиот молител била „пропишана со Закон“.

2. Легитимна цел

13. Судот смета дека попречувањето несомнено стремело кон една од целите наведени во член 10 став 2, имено „заштита на угледот или правата на другите“ (види, помеѓу другите авторитети, Толстој Милославски, наведен погоре (стр. 74 т. 45) во секој случај, странките се сложуваат по таа точка..

Судот би забележал дека правото на заштита на нечиј углед е секако една од правата гарантирани со член 8 од Конвенцијата, како еден елемент од правото на почитување на приватниот живот.

3. „Неопходно за едно демократско општество“

14. Судот сака да ги повтори на прво место основните принципи утврдени од своето прецедентно право (види, меѓу многуте други авторитети, *Хертел против Швајцарија*, пресуда од 25-ти август 1998 година, Извештаи за пресуди и одлуки 1998-VI, стр. 2329-30, т. 46).

Слободата на изразувањето претставува една од суштинските основи на едно демократско општество и е еден од основните услови за неговиот напредок и за самоостварувањето на секој поединец. Подложно на став 2 од член 10, тоа важи не само за „информациите“ или „идеите“ што се поволно примени или сметани како ненавредливи или како индиферентни, туку исто така и за оние што навредуваат, шокираат или вознемируваат. Такви се барањата за плурализам, толеранција и слободоумност без што не постои „демократско општество“. Како што е предвидено со член 10, таа слобода подлежи на исклучоци, што мора сепак, да се толкуваа стриктно, и потребата за било какви ограничувања мора да биде убедливо утврдена.

Придавката „неопходно“, во рамките на значењето на член 10 став 2, изразува постоење на „неодложна општествена потреба“. Државите договорнички имаат извесен праг на проценка кога оценуваат дали таква потреба постои, но тоа оди рака под рака со Европскиот надзор што го опфаќа и законодавството и одлуките што ги применуваат, дури и тие донесени од независен суд. Судот затоа е овластен да донесува конечни одлуки за тоа дали едно „ограничување“ е ускладено со слободата на изразување бидејќи е тоа заштитено со член 10.

Задача на Судот, при вршењето на својата надлежност за надзор, не е да го заземе местото на надлежните национални органи туку по прво да ги разгледува согласно член 10 одлуките што тие ги донеле согласно овластувањето за проценка. Тоа не значи дека надзорот е ограничен на тоа дали тужената држава го користела своето дискреционо право разумно, внимателно и со добра намера, тоа што судот треба да прави е да гледа на обжаленото попречување во светлината на случајот како целина и да одреди дали тоа било „пропорционално со легитимната цел кон која се стремело“ и дали причините наведени од националните органи за да се оправда тоа се „релевантни и доволни“. Правејќи го тоа, Судот треба да се задоволи себеси дека националните органи примениле стандарди што се сообразни со принципите отелотворени во член 10, и понатаму дека тие се потпираат на прифатлива проценка на релевантните факти.

15. Судот исто така ја нагласи во бројни прилики суштинската улога што ја игра печатот во едно демократско општество. Тој посочи дека, иако печатот мора да пречекори некои граници, особено во поглед на угледот и правата на другите, негова должност е да дава, на начин конзистентен со обврските и одговорностите, информации и идеи за сите работи од јавен интерес, и дека не само што печатот има задача да дава такви информации и идеи, туку јавноста исто така има право да ги добива (види помеѓу другите авторитети, Бладет Тромсо и Стенсаас против Норвешка (ГЦ), бр. 21980/93, под-точка 59 и 62, ЕЦХР 1999-III, и Коломбини и други против Франција, број 51279/99, т. 55, ЕЦХР 2002-V).

Маргината на проценка на националните органи е така заокружена од интересот на демократското општество при

овозможувањето на печатот да ја игра својата витална улога на „куче чувар на јавноста“ (види на пример, Бладет Тромсон и Стенсаас наведена погоре (т. 59).

Иако формулирани на прво место заради пишуваниот печат, тие принципи се применливи и на аудиовизуелните медиуми (види особено *Јершилд против Данска*, пресуда од 23-ти септември 1994 година, Серија А број 298, стр. 23-24, т. 31).

16. Во овој случај молителите биле осудени од француски судови заради емитување на Франс Инфо на 31-ви јануари и 1-ви февруари 1997 год. Бројни билтени со новости ја известуваат информацијата објавена во неделниот магазин *Л' Пуан* дека г. Жуно, кога бил заменик префект во Питивиер од септември 1942 год. до август 1943 год. вршел надзор на депортацијата на 1000 француски и странски Евреи.

Нема сомнеж дека поведението на претпоставените француски управни службеници во текот на окупацијата е прашање кое го привлекува најголемиот јавен интерес и дека емитувањето информации за тоа претставува интегрален дел од задачата што им е доделена на медиумите во едно демократско општество. Понатаму, информациите објавени во *Л' Пуан* и обжалениот билтен новости бил придонес кон јавната дебата која веќе била во тек во материјалното време и се фокусирала на судењето на Морис Папон, главен извршен службеник во префектурата Жиронда од мај 1942 година до август 1944 година, за помагање и поттикнување своеволни апсења, незаконито затварање, убиства и обиди за убиства, сето тоа злосторства против човештвото.

Бидејќи слободата на печатот со тоа била во прашање, француските органи имале само ограничена маргина на проценка при одредувањето дали имало „неодложна

општествена потреба“ да се преземат мерките што се во прашање против молителите. Следствено, судот ќе ја испита до скрупулосни детали пропорционалноста на тие мерки во врска со легитимната цел кон која се стремело.

.Судот забележува дека првобитната верзија на навредливата изјава гласела како што следува:

„Според неделниот магазин Л’ Пуан, поранешниот заменик градоначалник на Париз надгледувал депортација на 1000 Француски и странски Евреи во 1942 година. Мишел Жуно, сега на возраст од 80 години, бил заменик префект во Питивиер во тоа време. Тој признава дека организирал заминување на еден транспорт за депортација до Дранси. Мишел Жуно, кого Генерал Де Гол го отстранил од служба при крајот на војната, тврди дека бил во Отпорот и потоа се издигнал до највисоките рангови на јавната служба. Во своја одбрана, поранешниот заменик градоначалник на Париз помеѓу 1977 и 1995 година смета, како и Морис Папон, дека тој не знаел ништо за судбината на депортираните Евреи и вели дека дискретниот вел на историјата треба да се повлече врз злосторствата од тие денови.“

Тој спот бил емитуван за прв пат во пет часот попладне на 31-ви јануари 1997 година и повторен од страна на третиот молител и другите новинари 62 пати помеѓу 6 часот попладне на 31-ви јануари и 11.04 часот наутро на 1-ви февруари, било во истата форма или со малку различни зборови, но во секој случај било посочено дека односната информација била објавена во Л’ Пуан. Од 11 часот попладне натаму бројни билтени и флешови со новости ја вклучувале информацијата дека, „за разлика од Морис Папон“, г. Жуно не наредил никој да биде уапсен, интерниран или пренесен во Дранси, понекогаш додавајќи дека тој бил одговорен само за „одржување на редот“. Почнувајќи од 5.45 часот наутро на 1-ви февруари, бројни флешови и билтени со новости (емитувани во 6.45, 7, 7.15, 8, 8.15, 8.23, 8.30, 8.45 и

9.33 часот наутро) споменувале дека г. Жуно ги негирал обвиненијата од Л' Пуан. Според молителите, деталите биле систематски вклучени и после 11.04 наутро.

17. Во својата пресуда од 17-ти јуни 1998 година, Апелациониот суд во Париз смета дека импутирањето на г. Жуно дека вршел надзор над илјада Евреи и го организирал нивното испраќање до Дранси, во споредба на неговата ситуација со онаа на Морис Папон, кој што туку бил предаден на судење во Судот во Асизе, и инсинуирањето дека не бил член на Отпорот, горниот билтен ја повредил неговата чест и достоинство па според тоа е клеветнички. Апелациониот суд продолжи : „Клеветничките импутирања се смета дека се со лоша намера, освен ако може да се утврди дека се направени во стремеж кон легитимна цел, без никаква лична омраза, после сериозна истрага и со умерен јазик“, и најде дека иако првите два од тие услови биле задоволени, истите не биле вистините за вторите две. Што се однесува до третиот услов, Апелациониот суд најде дека третиот молител го емитувал обжалениот билтен кога Л' Пуан само што излегол, ги употребил како свои единствени извори трите извештаи од новинската агенција што известуваат за статија во таа публикација, факт што не покажува дека ги проверил информациите, како и телевизиската емисија во која г. Жуно учествувал, и произволно тврдел дека г. Жуно признал дека неговото поведение било достоинско за прекор. Што се однесува до четвртиот услов, Апелациониот суд сметал дека импутациите содржани во емитуваната информација биле непропорционална во однос на објективниот материјал што молителите тврдеа дека бил на нивно располагање. Тој сметал дека употребата на условни реченици и заблешката, прилично доцна истиот ден, за негирањето од страна на г. Жуно, не ја

ублажила „тежината на тврдењата дадени во извештаите емитувани неколку десетици пати“, а дека содржината на документите наведени во Л’ Пуан не ја задоволите конструкцијата што им била ставена во билтенот новости. По таа точка, тој вели : „Сите тие текстови портретираат функционер посветен на своите функции да го одржува јавниот ред и да ги одбрани политичките интереси на Владата. Тие не го поддржуваат, без претерување за случајот, истакнувањето дека г. Жуно ги надгледувал логорите или дека имал улога при депортацијата на Евреите.

18. Судот повторува дека поради причини на „должност и одговорност“ инхерентни за користењето на слободата на изразувањето, гаранцијата дадена со член 10 на новинарите во врска со известување за прашања од општ интерес подлежи на *proviso* дека тие дејствуваат со добра намера со цел да обезбедат точни и поуздани информации во согласност со етиката на новинарството (види, на пример, Бладет Тромсо и Стенсаас, наведена погоре, т. 65 и Коломбани и други, наведена погоре, т. 65). Сепак, слободата на новинарството исто така го опфаќа и можното прибегнување кон извесен степен на претерување, па дури и провокација (види, особено, Бладет Тромсо и Стенсаас, наведена погоре, т. 59). Понатаму, општото барање за новинарите да се дистанцираат себе си систематски и формално од содржината на навод што може да навреди или провоцира други, или да го наруши нивниот углед, не е во склад со улогата на печатот да снабдува информации за тековните настани, мислења и идеи) (види *Thoma*, наведена погоре, т. 64).

Обжалените билтени известувале за детална статија, поддржана од документарно истражување и интервју, што требале да се објават во неделен магазин чија позиција како

сериозна публикација не е отворена за сомнение, и тие систематски го вклучиле сознанието на тој извор. затоа не може валидно да се смета дека само со емитувањето на тие билтени третиот молител пропуштил да ја изврши својата обврска да дејствува со добра намера. Во тој поглед Судот наоѓа дека образложението на Апелациониот суд е неубедливо.

19. Како и да е, тој забележува дека билтените од Франс Инфо содржеле тврдење што не се појавило во Л' Пуан, имено дека г. Жуно „признава дека организираше заминување на транспорт со депортанти за Дранси“. Иако е вистина дека статијата навела дека еден транспорт од илјада интернирани Евреи го напуштил Питивиер на 20-ти септември 1942 година „под одговорност на Жуно“, во тоа немало ништо, повеќе од тоа што било во интервјуто со г. Жуно, што би индицирало дека ја признал организацијата на заминувањето на тој транспорт.

Судот не верува дека тоа може да се земе како пример за „степенот на претерување“ или „провокација“ што е дозволил при користењето на слободата на новинарството. Тој смета дека тоа води до ширење на неточни информации за содржината на статијата и интервјуто објавено во Л' Пуан.

Иако во друг поглед билтените, како што било точно и правилно, не отишле подалеку од тоа да ја повторуваат информацијата објавена во Л' Пуан и систематски ја придавале на тој извор, тие резимирале на таков начин во неколку реченици една статија од шест страници, нагласувајќи ги најударните делови. Тоа дало на приказот на поведението импутирано на г. Жуно категорички тон што не е присутен до иста мера во оригиналната публикација.

Како што е познато, понијансираниот текст, и евентуално информацијата дека г. Жуно ги негирал тврдењата, биле

постепено воведувани во текстот на билтените. Како и да е, до тоа време, во секој случај претходната верзија веќе била емитувана со повторување.

20. Не е на Судот да ги замени своите погледи со оние на печатот во однос на тоа која техника на известување треба да ја усвојат новинарите, член 10 не ја заштитува само суштината на изразените идеи и информации, туку исто така и формата во која тие се пренесени (види Јершилд, наведена погоре, стр. 23-24, т. 31).

Тој сепак смета, дека во овој случај огромната тежина на поведението импутирано на г. Жуно и фактот што билтенот Франс Инфо имал намера да се емитува со повторување, како што навистина и било, барал од третиот молител да води најголема сметка и особена умереност.

Тоа било уште порелевантно според мислењето на Судот бидејќи билтенот бил пуштен преку радио на канал што може да се слуша ширум француската територија. Во врска со тоа, тој повторува дека при водењето сметка за „должностите и одговорностите“ на еден новинар, потенцијалното влијание на односниот медиум е важен фактор и е општо познато дека аудиовизуелните медиуми често пати имаат многу непосреден и помоќен ефект од печатените медиуми (*ibid*).

Во рамките на тие ограничувања, Судот смета дека причините дадени од Апелациониот суд за неговата одлука дека честа и достоинството на г. Жуно биле нарушени и дека неговата пресуда против молителите била „релевантна и доволна“.

21. Што се однесува до „пропорционалноста“ на обжаленото попречување, Судот забележува дека вториот и третиот молител биле прогласени за виновни за кривично дело и им било наложено да платат парична казна, така што само во тој

поглед мерките што им биле наметнати веќе биле релативно сериозни (види, *mutatis mutandis*, *Леидју и Изорни против Франција*, пресуда од 23-ти септември 1998 год., Извештаи 1998-VII, стр. 2887, т. 57). Сепак, во поглед на маргината на проценката оставена на државите договорнички со член 10 од Конвенцијата, една кривична мерка како одговор на клеветата не може како таква да се смета непропорционална со целта кон која се стреми.

Штом е тоа така, Судот забележува дека износот на паричната казна наметната на вториот и третиот молител бил умерен: 20.000 ФРФ секој, еквивалентно на 3.048,98 евра (ЕУР). Истото е вистина и за отштетата што била наложена да се му плати на г. Жуно : 50.000 ФРФ или 7.622,45 ЕУР.

На Друштвото молител му било наложено, по пат на граѓанска репарација, да емитува на Франс Инфо секои два часа во текот на дваесет и четири часа соопштение за осудувањето на вториот и третиот молител. Судот смета дека правејќи така домашните судови сосема јасно имале намера да најдат соодветно ниво на репарација за предизвиканата штета на г. Жуно од клеветата за која тие нашле дека ја претрпел. И покрај тоа, Судот смета дека обврската да се емитува соопштение од 118 збора дванаесет пати претставува само умерено ограничување на уредувачката слобода на Франс Инфо.

Имајќи обсир кон екстремната тежина на поведението импутирано на г. Жуно и фактот што билтенот кој е во прашање, во своите сукцесивни верзии бил емитуван шеесет и два пати од една радио станица која може да се слушне ширум француската територија, Судот смета дека мерките преземени против молителите не биле непропорционални со легитимната цел кон која стремеле.

22. Во светлината на претходните разгледувања, обжаленото попречување може да се смета како “неопходно за едно демократско општество”. Според тоа не постои повреда на член 10 од Конвенцијата.

ПОРАДИ ТИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. *Смета* дека нема повреда на член 7 ст. 1 од Конвенцијата;
2. *Смета* дека нема повреда на член 6 ст. 2 од Конвенцијата;
3. *Смета* дека нема повреда на член 10 од Конвенцијата.

Составено на француски јазик и известно во писмена форма на 30-ти март 2004 год. согласно Правилото 77 ст. 2 и 3 од Правилата на Судот.

С. Доле
ЗАПИСНИЧАР

А. Б. БАКА
Претседател